N°. 216. 1834.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

Nieuws- Blad.

Donderdag 11 September.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 8sten September.

De commissie van de houders der Spaansche schuldbrieven, heeft gisteren aan den koning één adres overhandigd, waarbij op de toeschenkomst van het Fransch gouvernement wordt aangedrongen, om het gemis eener redactie, waarmede deze schuldbrieven door het ontvangen van den heer *de Toreno* bedreigd worden, af te wenden. De koning heeft, men meldt, ten antwoord gegeven, dat hij hoopte, dat gedacht ontwerp zoude gewijzigd worden, dat in alle geval zijn gezant te Madrid daartegen ernstige vertoogen had gedaan, en door den Engelschen gezant was ondersteund.

De *National* wil bijzondere berigten uit Madrid hebben ontvangen van den 30sten der vorige maand, volgens welke de commissie der kamer van afgevaardigden, over de zaak der buitenlandsche schuld, nog geen rapport had uitgebragt, doch van dag tot dag, meer scheen over te hellen, om in overeenstemming met de openbare meening, de leeningen der cortes voor het geheel, die daarentegen welke sedert 1823 zijn gesloten, niet te erkennen.

— Van de Spaansche grenzen heeft het gouvernement gisteren geene andere berigten ontvangen. Het *Journal de Paris* vergenoegt zich met een uittreksel mede te deelen van een zoogenaamd bulletin, dat door den kommandant van Tolosa aan dien van St. Sebastiaan in de laatste der vorige maand werd toegezonden. Uit dit stuk blijkt echter niet anders, dan dat de strijd in Navarre in den volstrektsten zin een partijgangers-oorlog mag genoemd worden, daar de insurgenten en de troepen der koningin beide eene beslissende ontmoeting ontwijken, en zigtbaar slechts op verrassingen en overvallen bedacht zijn.

Eindelijk hangen de bijzondere berigten van de grenzen een treurig tafereel op van de verwoestingen, die de cholera in de provincie Katalonien, meest vooral in Valencia, aanrigt. De bevolking der stad Valencia wordt gezegd, zoo door de ziekte zelve, als door de vrees, die de gegoedste ingezetenen elders eene schuilplaats doet zoeken, tot 20000 zielen gemolten te zijn.

— Te Bayonne zijn op den laten en 2den dezer bij een aantal personen en huismeubelen gevaar, waarschijnlijk omdat men hen verdacht hield van wapenen en krijgsbehoeften voor de insurgenten te hebben vervoerd.

— De Spaansche infant don *Sebastiaan* is op den laatsten der vorige maand, met zijn gezin, per stoomboot, van Marseille naar Napels vertrokken. Ook bij zijne afreize werd hem door de bezetting koninklijke eer bewezen.

— Er ziet dezer dagen eene memorie het licht, waarbij eenige der meest geachte regtsgeleerden dezer hoofdstad bewezen, dat de vervolging tegen den bankier *Jauge* gerigt, niet is te houden, daar de daad, welke hem wordt ten laste gelegd, niet in de tenmen der strafwet zoude vallen.

— De maarschalk *Gérard* lijdt bij voortduring aan de jicht, en bepaalt zich dus tot de meest noodzakelijke werkzaamheden van zijn ministerie. In de Westelijke departementen zal men eindelijk het ontwerp ten uitvoer brengen, om de linietroepen aan openbare werken, voorzeker aan het daarstellen van groote wegen te doen arbeiden.

— Een dagblad van Barcelona, *El Vapor*, van den 29sten Augustus, behelst den text van de additionele artikelen aan het traktaat der vier Mogendheden te Londen gemaakt, hoofdzakelijk bevestigende berigten daarvan vroeger reeds door de dagbladen is gezegd. Zie hier den text dezer artikelen:

» HH. MM. de hooge contracterende partijen van het traktaat van 22 April 1834 de jongste gebeurtenissen van het Schier-eiland in ernstige overweging genomen hebbende, en overtuigd dat de nieuwe staat van zaken van dat land nieuwe maatregelen vereischt ter volkomen bereiking van het in 't gezegd traktaat voorgestelde doel, hebben hunne gevolmagtigden genoemd (zijnde dezelfde die het traktaat getekend hebben), welke de volgende additionele artikelen aan het voornoemd traktaat van 22 April 1834 hebben gesteld.

» Art. 1. Z. M. de Koning der Franschen neemt op zich, van op de grenzen zijner staten de noodige maatregelen te nemen, ten einde te voorkomen dat de Spaansche insurgenten aan het Fransch grondgebied eenigerhande soort van hulp in wagens, manschappen of krijgsbehoeften ontvangen.

» Art. 2. Z. M. de Koning van het vereenigd koningrijk van Groot-Brittannie en Ierland neemt op zich, aan H. K. M. de wapenen en krijgsbehoeften, welke zij zoude kunnen behoeven, te verschaffen, en haar, bovendien, zoo nodig, met deze zeemagt bij te staan.

» Art. 3. Z. K. M. de Regent van Portugal, uit naam van de Koningin dona *Maria*, dezelfde genoegens als zijne doorluchtige bondgenooten aan volle toegedaan, en bovendien zijne erkentelijkheid wille betoonen wegens de door H. M. de Portugesche Regentes, bij het 2de artikel van het traktaat van 22 April 1834, aangegane verbindtenissen, neemt op zich, om, des noodig zijnde, H. K. M. met alle hem ten dienste staande middelen bij te staan, in zoo verre als dezerwegens tusschen HH. gezegde MM. zal overeengekomen worden.

» Art. 4. De voorgaande artikelen zullen dezelfde kracht hebben, alsof dezelve letterlijk in het traktaat van 22 April 1834, waarvan zij als deel uitmakende moeten beschouwd worden, waren vervat geweest, en zullen de ratificatien derzelve binnen veertig dagen of zoo mogelijk vroeger te Londen uitgewisseld worden.

» Londen, den 15 Augustus 1834."

(Heden, uithoofde van den Zondag, geene landpostering.)

NEDERLANDEN.

HAGA, den 10den September.

Naar men vernomen heeft Z. M., bij besluit van 6 dezer, de volgende benoemingen gedaan bij de regtbank te Amsterdam: tot officier van justitie, den heer mr. *H. D. Cramer*, tegenwoordig regter ter instructie aldaar; tot substituut-officieren de heeren mrr. *van Maanen*, advokaat te 's Gravenhage en *Jeronimo de Barcia Lamprey*, auditeur-militair bij het leger te velde; ten huize van den regter bij de rechtbank den heer mr. *J. P. van Walree*, supplant-regter aan dezelfde rechtbank te Amsterdam.

— Dezer dagen is te Amsterdam gearriveerd de heer *J. H. Sieling*, consul van Denemarken op het eiland Madera.

— De tentoonstelling van kunstwerken door levende meesters te Amsterdam is gisteren geopend.

— Den 4den dezer is te Nijmegen overleden de Hoog Wel Geb. heer *J. N. A. Baron van Wijnmalen van St. Paulorae*, lid der ridderschap van Holland en gepensioneerd kolonel.

— Te Hoogland, onder Amersfoort, is den nacht van zaturdag en zondag brand ontstaan in den runmolen en de magazijnen van eikenschors van den heer *C. A. van Deventer*, waardoor deze bloeijende inrigting is vernield geworden. De woede en snelle voortgang van de vlam waren door den aanhoudenden westenwind schoon verschrikkelijk. Door de hulp van de brandblusschmiddelen der gemeente Amersfoort zijn de belendende wopitogen gelukkig gered geworden, waarbij het te Amersfoort in garnisoen liggend korps rijdende artillerie zich op de allerverdienstelijkste wijze heeft onderscheiden. Tot op den 8sten had men de smeulende puinmassa's niet kunnen blusschen, doch vleide men zich, bij voortduurende windstilte, het gevaar van verdere voortzetting van den brand te boven te zijn.

— Uit Harderwijk meldt men van den 8sten September, dat den volgen dag van daar naar Hellevoetsluis is vertrokken de 2de divisie, *strafdivisie* genaamd.

— Van Vlissingen wordt gemeld, dat de werkzaamheden aan den bodem der Sluis door het bestuur der marine met zooveel ijver worden voortgezet, dat de hoop op de geheele herstelling van dit belangrijk werk vóór het winterseizoen zich meer en meer begint te verlevendigen.

— De Fransche gezant te Brussel, de *Latour Maubourg*, is dezer dagen van zijn verlof van Parijs te Brussel teruggekeerd, en heeft zijnen post weder aanvaard.

— De *Belge* vermeldt dat, ten gevolge eener verandering in de bureaux van het ministerie van binnenlandsche zaken te Brussel, de administratie van het openbaar onderwijs enkel eene afdeeling van gezegde ministerie is geworden. Volgens hetzelfde blad zou de nieuwe minister van finantien, d'*Huart*, in zijne administratie ingrijpende veranderingen willen daarstellen, en onder anderen het ontslag van den directeur der schatkist voor alle betalingen ordonnantiën willen supprimeren, eene formaliteit die volgens den *Belge* nutteloos was en alleen een twaalftal ambtenaren bezig hield.

— De *Courrier Belge* berigt, dat het gisteren juist te weken is de septemberdagen aan de Belgische revolutie hadden gegeven uitgereikt, ook aan een vrij groot aantal vreemdelingen, die zich

bij de belgische revolutie verdienstelijk hadden gemaakt, zal verleend worden. Onder deze laatste noemt hij Koning *Lodewijk Philips*, de heeren *Lafitte* en *Hebert*, president van de maatschappij der volksvrienden te Parijs, voorts de bekende engelsche radikalen *O'Connell* en *Hume*.

— De brusselsche *Indépendant* verzekert, dat de nadere onderhandelingen betreffende het etablissement van Serang, met den heer *Cockerill* hervat zijn en tot eene schikking hebben geleid, volgens welke deze et eigenaar van blijven zal. Het aandeel van het gouvernement zou aan den heer *Cockerill* zijn overgedaan voor eene som door deskundigen van wederzijden daartoe benoemd te bepalen, en betaalbaar binnen den tijd van twintig jaren.

— Uit New-York wordt gemeld, dat aldaar tegenwoordig een dagblad verschijnt, hetwelk het grootste is, dat tot nog toe immer is in het licht gekomen. Het heet de *New-York Courier and Inquirer*. Een van deszelfs laatste nommers bevat omtrent twaalf duizend advertentien; elk exemplaar komt op ongeveer 7½ cents te staan; dit is weinig geld, maar men bedenke, dat in de Verenigde Staten de dagbladen aan geen zegel zijn onderworpen.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 7den September.

Z. M. de Keizer van Rusland heeft de voortreffelijke verzameling van vazen, door den arts *Pizzati* naar Petersburg gebragt, gekocht. Dezelve bevat 200 stuks zoo groote als kleine vazen, enz.

De Russische dagbladen deelen een berigt mede, over de Amerikaansche kolonie der Russische handels-kompagnie. Op de noordkust van Ametika reiken hare bezittingen tot 50° 40′ breedte, waar dezelve aan de Engelsche stooten. Ten zuidoosten worden dezelve door Mexiko en Nieuw-Kaliforuie begrensd; in deze streek is de vesting Ross gebouwd. Al het land tusschen 54° 40′ breedte, 140° lengte ten oosten van Greenwich en de IJszee behoort aan de Russisch-Amerikaansche kolonie; verder op wonen de vrije Indianen en de Exquimaux, welke Engeland als deszelfs onderdanen beschouwt. Met de daartoe behoorende eilanden, strekt deze Russische bezitting hare grenzen uit tot aan Japan, aan de Sandwich-eilanden tot aan Mexico, de vrije Indianen en de engelsche bezittingen. De grenzen tusschen Engeland en de Vereenigde Staten zijn in 1824 en 1825 vastgesteld geworden. Met Mexico en Japan bestaan er tot dus verre nog geene dergelijke verdragen. De eilanden, welke aan de kompagnie behooren, bestaan uit 3 Archipels, de Kurilen, Alenten en Sitka, met de eilanden in de omstreken.

— De heer *S. S. Berze*, lector aan het groothertogelijke collegium van Giessen, die voor eenige maanden eene gouden medaille, vergezeld van twee vleijende brieven, den eenen van Z. M. den Koning van Beieren, en den anderen van L. K. H. den Kroonprins, ontvangen had, voor zijn werk, getiteld: *Wijsgeerige en redekundige beschouwingen over de ongelukkige gebeurtenissen der eeuw*, is op nieuw begiftigd geworden met eene gouden medaille van grooten omvang, en zulks van wege Z. K. K. M. den Keizer van Oostenrijk, door Z. D. H. Vorst *Metternich*, en door tusschenkomst van den graaf von *Reichberg*, maklagelastigde van Oostenrijk, te Darmstadt.

— Het korps diplomatique alhier zal, in den loop van den herfst, met nog één lid vermeerderd worden, daar de Grieksche regering besloten heeft, een' gemeenschappelijken gezant, den Heer *Mauromichalis*, naar de hoven van Munchen en Berlijn te zenden, welke zich bij afwisseling in eene der beide hoofdsteden zal ophouden. Ook vernemt men, dat, op drie verschillende plaatsen van Griekenland, Pruissische consuls zullen aangesteld worden.

— Volgens de laatste berigten uit Beijeren, zou binnen weinige dagen wederom een detachement Koninklijk-Grieksche vrijwilligers naar Griekenland op marsch gaan.

— De terugkomst des konings van Wurtemburg in zijne staten, werd op den 4den dezer, door de bevolking van Stuttgard, met openbare vreugdebetoonen gevierd.

— Uit Odessa schrijft men van den 15den Augustus, dat aldaar van Sebastopol, ter reede voor ankor was gekomen, het fregat *Krivun*, bestemd zijnde om den Russischen gezant bij de Porte, den heer *Butenieff*, die zich eenigen tijd te Petersburg ophield, naar Konstantinopel over te brengen.

— Uit Triest meldt men van den 27sten Augustus:

— Onze handelsberigten uit Egypte en Smyrna luiden zeer verschillend ten aanzien van de jongste gebeurtenissen in Syrie. Volgens sommigen werd *Ibrahim* bewogen genoodzaakt eene kapitulatie te onderteekenen, waarbij bij de Syriers beloofde de gedwongene werving af te schaffen, de belastingen niet meer op den vorigen voet te heffen en den maadel geheel vrij te geven. Volgens anderen was het hem gelukt de insurgenten te verslaan, en tot gehoorzame onderwerping te noodzaken. Het laatste dier berigten vindt het meeste vertrouwen, vooral daar men weet, dat er tot den 3den Augustus van de zijde der insurgenten niets beslissend werd ondernomen, en de toestand van *Ibrahim*, nadat hij zijn vader hem onderstand had aangevoerd, niet wel zoo bedenkelijk konde zijn, om hem de gedachte kapitulatie te doen onderteekenen.

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

DUITSCHLAND. — De stads-bibliotheek van *Frankfort*, reeds zoo dikwijls verrijkt door geschenken van burgers dier stad, met name van den Heer RUPPEL, heeft thans van den Heer H. MILIUS, een Frankforter bankier, thans wonende te *Milaan*, behalve het allerkostbaarste werk *Lista delle famiglie celebri Italiane*, en een aantal munten en penningen ten geschenke gekregen een fraai Handschrift van DANTE's *Divina Comedia* met de commentariën in folio op perkement, naar het schijnt van het begin der 15e, of misschien nog van het laatst der 14e eeuw.

ZWEDEN. — Te *Stokholm* is overleden, in den ouderdom van 77 jaren, de staatsminister, Graaf SKÖLDEBRAND, die als dichter grooten roem heeft verworven, en wegens het sluiten van het vredesverdrag van *Frederikshamn*, als diplomaat in *Zweden* zeer geacht was.

FRANKRIJK. — De voormalige directeur der katoenfabrieken van den Onder-Koning van *Egypte* heeft eene verzameling Egyptische oudheden naar *Parijs* gebragt, welke in de eerste dagen van Junij aldaar verkocht zijn. De belangrijkste stukken uit deze verzameling zijn voor 's Rijks Museums te *Parijs* aangekocht, en daaronder een cubitus-maatstok van Meroë-hout, nagenoeg gelijk aan dien, welken het Museum te *Parijs* reeds bezit, en welke ingelijks van Meroë-hout is, terwijl die, welke te *Berlijn* bewaard wordt, van eene andere speciе is, en die in het Museum te *Leiden* zich bevindt, van marmer, maar in stukken gebroken is. Het fraaiste stuk der bedoelde verzameling was een grafsteen van groen bazalt met uitnemend fraai bewerkte hieroglijphen.

ENGELAND. — Het dagblad *the Sun* behelst het berigt van een werktuig door zekeren Heer TOPLIS uitgevonden, 't welk zijn wedergade in de geschiedenis niet zou hebben, en niets minder ten doel moet hebben, dan om voor altijd den oorlog te verhinderen, als zijnde met dat werktuig eenige weinige personen in staat het talrijkste leger te vernielen, 't welk eenig volk ooit in staat zou zijn te velde te brengen. Het bedoelde moordtuig, 't welk zoo ligt vervoerbaar is, dat het door twee personen op een voertuig kan gelegd worden en zoo door hen of door een paard, kant voortgetrokken worden, is naar men opgeeft, der wijze zamengesteld, dat uit hetzelve, even als het water uit eene brandspuit, een hagelbui van kogels kan worden geschoten zoo lang men verkiest. De voortdrijving van dezen hagelregen wordt bewerkt door de ontwikkeling van gas, terwijl het buskruid trapsgewijze ontbrandt. De berigtgever verklaart het werktuig gezien te hebben, en na de inlichtingen hem door den uitvinder gegeven, zich overtuigd te houden, dat een klein aantal zulke toestellen, met behendigheid gebruikt, zonder moeite en in weinig tijds een leger, zoo talrijk als dat 't welk NAPOLEON tot zijnen vermaarden Russischen veldtogt voerde, zou kunnen vernielen. De Heer TOPLIS is zoo zeer overtuigd van den invloed 't welk dit alvernielend schrik-tuig op de toekomst der volken hebben zal, dat hij aan hetzelve den naam heeft gegeven van *Vredestichter, van 't heelal* (*Universal pacifier*).

DENEMARKEN. — Het Deensche Weekblad (*Dansk Ugeskrift*) behelst, in deszelfs n°. 119 en 120, een berigt van den Archivaris Finn Magnussen over eene ontdekking, onlangs door hem gedaan, om het sedert lang bekende Dersche Opschrift, den Runensteen, op *Braavalla-Heide in Sleeswijk*, te lezen. Sedert de twaalfde eeuw is dit opschrift het voorwerp van naspeuringen en gissingen geweest, welke ten laatste zonder gevolg waren gebleven. In het verleden jaar zond het Koninklijk Genootschap der Wetenschappen te *Koppenhage* eene commissie derwaarts, bestaande uit de HH. Finn Magnussen, Jed. Justitie-raad Afzelius en den Natuurkundige Forchammer, om te onderzoeken, of dit raadselachtig geteekende voor schrift moest gehouden worden, of voor eene speling der natuur. De Commissie verklaarde zich tegen dit laatste gevoelen, zonder evenwel den zin van het opschrift te kunnen ophelderen. Eerst onlangs viel den Heer Finn Magnussen het denkbeeld in, om het opschrift van de regter naar de linkerhand te lezen, en hierdoor werd hem plotseling alles duidelijk. Hij heeft nu het ontcijferde opschrift medegedeeld, 't welk in de oud-Noordsche en in de allitererende versmaat of het letterrijm gesteld en geschreven is, hulde voor den slag op de *Braavalla heide* omtrent het jaar 985, bevattende een gebed tot de Noordsche Goden Odin, Thor enz. om voor den Koning HARALD HILDETAND (Hildetand) de overwinning over de vereenigde vorsten Hiro en Ulf te smeeken. De bijzonderheid, dat het opschrift van de regter naar de linkerhand loopt, komt ook in de Oostersche talen, welke schrijfwijze, bij de invoering van het Christendom door die der Romaansche talen verdrongen is, een treffend bewijs van de oudheid van dezen Runen-steen en kan misschien leiden tot verklaring van andere Runische opschriften, welke hier en daar in *Europa*, als sommige uitingen der oudste geschiedenis van dit werelddeel, gevonden worden. Van denzelfden FINN MAGNUSSEN verwacht men verlang eenige inlichtingen omtrent de reis, welke, naar zijne meening, COLUMBUS in 1477 naar *IJsland* gedaan heeft.

NEDERLANDEN. — Heeren Directeuren van de Hollandsche Maatschappij van Wetenschappen te *Haarlem*, hebben onlangs aan den Heer Mr. Jacobus SCHELTEMA, te *Utrecht*, de zilveren medaille der Maatschappij, [illegible]

nevens eene premie van honderd vijftig gulden aangeboden tot erkentenis der diensten, door dien geleerden aan de zaak der Haarlemsche uitvinding van de Boekdrukkunst bij voortduring bewezen, en van den ijver, waarmede hij in de verdediging derzelve tegen sommige Duitsche schrijvers blijft voortgaan. Verder vernemt men omtrent die zaak, dat Dr. Cornelis de geleerde Otley, die zich reeds sedert tien jaren heeft bezig gehouden met op te zamelen wat dienen kan tot bewijs, dat de Boekdrukkunst te *Haarlem* is uitgevonden, en die in 1829 zich eenen geruimen tijd met dat oogmerk hier te lande heeft opgehouden, thans weder herwaarts is gekomen om zijne nasporingen voort te zetten, ten einde aldus te worden in staat gesteld, zijn plan, om een werk over dit betwiste punt in het licht te geven, weldra te kunnen uitvoeren. Het spreekt van zelf, dat aan dien geleerde nu en vroeger de toegang tot alle daartoe betrekkelijke stukken zoo gemakkelijk mogelijk gemaakt is. — Van het *Tijdschrift voor Algemeene Munt- en Penningkunde*, uitgegeven door P. O. van der Chijs te *Leiden*, 't welk door inhoud en typographische uitvoering zich bij voortduring aanbeveelt, is het vijfde stuk uitgekomen, waarin gevonden wordt de gesteendrukte afbeelding van een door Bilderdijk keurig gedacht en even keurig met Oost-Indischen inkt geteekend ontwerp van eenen prijspenning voor de 2de klasse van het Nederlandsche Instituut. Uit hetzelfde nommer van het gemelde Tijdschrift ontleenen wij tot aanvulling onzer nekrologische berigten van schrijvers en kunstenaars, het volgende omtrent den Fransch-Belgischen graveur Simon, wiens dood in der tijd onze aandacht niet bijzonder getrokken heeft, en in dit Blad niet is vermeld geworden: De Graveur in edele steenen en mede vervaardiger van een aantal gedenkpenningen, Ridder Simon, is in de eerste helft van Maart 1834, te *Brussel*, in den ouderdom van bijna 82 jaren overleden. Hij was een Franschman van geboorte en muntte niet bijzonder uit in een van de beide vakken die hij beoefende. Hij sneed onder anderen de prijspenningen, die van wege het Rijk uitgedeeld worden aan de Hoogescholen van *Leiden*, *Utrecht* en *Groningen*, ook die tot aan 1830 te *Gend*, *Leuven* en *Luik* werden geschonken: verder den gedenkpenning op het openen der nieuwe haven te *Middelburg*, en een aantal andere, ter eere en met het afbeeldsel van de Koninklijke familie en van beroemde Nederlanders. Simon heeft aan de Nederlandsche Regering, even als Braemt, zeer groote sommen gekost. De Amsterdamsche stempelsnijder M. C. de Vries is een leerling van hem. — Te *Amsterdam* is den 5 dezer (zoo als reeds kortelijk in ons n°. van gisteren onder het gewone nieuws is medegedeeld) in den ouderdom van 61 jaren overleden de Heer W. J. Zillesen, Rector der Latijnsche scholen vroeger te *Rotterdam* en sedert 1819 te *Amsterdam*. Hij was bij deskundigen bekend als een grondig kenner der Latijnsche taal en heeft eenige Latijnsche redevoeringen in 't licht gegeven. De Nederduitsche vertaling van Middletons *Leven van Cicero* is ook van zijne hand.

Berigten uit het gebied van Kunsten en Nijverheid.

De Maatschappij tot aanmoediging van fabrijken, manufacturen en koophandel te London heeft in de laatste zitting van onderscheidene personen, zoo kunstenaars als anderen, voor medegedeelde *uitvindingen*, *ontdekkingen*, teekeningen enz., belooningen uitgereikt.

Voor rekening van het Engelsch gouvernement heeft Doctor Ure verscheidene proeven genomen om *suiker te rafineren*, waarvan de uitkomsten, in eene *breedvoerige memorie* en onderscheidene tafels, in *The London Journal* van dit jaar, voorkomen.

Door het Britsch gouvernement zijn, onder anderen, patenten verleend, te weten:

Een patent aan J. Haine, voor eene uitvinding, waardoor *lepels*, *vorken* enz., van zilver of ander metaal, in eenen slag vervaardigd worden; zoo dat dezelve geene verdere bewerking noodig hebben, dan den baard er af te schappen, en ze te *polijsten*.

Aan W. Mallet, voor het uitvinden van eenen *handwagen*, geheel van ijzer, welke boven de gewone houten de voorkeur schijnt te verdienen.

Aan Chadley, voor zijne uitvinding van gebakken *steen* en *tegels* voor *fornuizen*, welke daarin boven de gewone uitmunten, dat zij van *boven glak en van onderen gebagen geworrnd zijn*.

Aan W. Donnan, voor eene uitvinding van eene *veiligheidsboot*, welke voornamelijk daarin bestaat, om dezelve van een dubbel dek te voorzien, waarvan het eene deel als een *luchtkast* dient, om het drijfvermogen ten allen tijde te behouden.

Aan Kolonel Lisler Walker, voor zijne uitvinding *om menschen uit de bovenvertrekken van in brandstaande gebouwen te redden*, bestaande in eene soort van kraan, welke aan het kozijn gehecht wordt, waaraan men een blok en touw vast maakt, zoodat de in gevaar verkerende personen door middel van eene mand neder gelaten kunnen worden.

In Engeland is octrooi verleend aan:

William Moreau, voor een toestel om *kerken*, *huizen en gebouwen te verwarmen*, bestaande in eene vierkante stoof, waarin het vuur, dat door middel van een aanwerk met brandstof onderhouden wordt, geplaatst is; terwijl er tevens een ketel aan verbonden is, welke de stoom door buizen rondom het gebouw voert en 't alzoo verwarmt.

William Dockeray, voor verbetering van *spiegaten*, welke voorzien zijn aan de buitenzijde van eene klep; zoo dat het water van binnen naar buiten, maar niet omgekeerd, loopen kan.

William Gaoch, voor het vervaardigen van een *draagbaar bad*, dat te gelijker tijd dient voor een *vapeur-*, *damp-* en *gewoon waterbad*.

Hiram Tuck, voor een *stoofpak*, welke verbetering daarin bestaat, dat het buis, dange, welke de Uitvinder zich ontdaat, eene klep is gemaakt, waardoor de aangenaame reuk, welke een hongden opkomt, tegen wordt

Thomas Hyman, voor eene nieuwe uitvinding om rivieren *diepen*, daarin bestaande, dat door middel van *pompen* of *schaarringen*, die men in de rivier brengt, de schuring van 't water op de ondiepe plaats te verwijderen, en alzoo doende de vrooge weg te voeren.

William Ainsworth, voor een middel om *beter en meer zout* van een zekere hoeveelheid pekel te zieden, bestaande in aanhoudend, zoodra het zout kristalliseert en op den bodem der pan zakt, het naar de zijde of den rand der pan te halen. Hierdoor kan het *zout* later op de *pekel* werken en meer zout voortbrengen, dan wanneer de bodem der pan geheel met zout bedekt is.

William Henry, voor eenen verbeterden *mangel*, bestaande in drie boven elkander geplaatste rollen, welke door veren op elkander gedrukt worden en tusschen welke, met eene rondgaande beweging, de goederen gedrukt of gemangeld worden.

Frederik Steinin, voor een middel, waardoor reeds gebruikte *meekrap* nog geschikt tot verwen van katoen, zijde enz. gemaakt wordt. Hetzelve bestaat, in de reeds afgetrokkene meekrap met *sulphur acid*, in water opgelost, te vermengen, waardoor zij hare afgevende roode kolenr hernemt.

John Dyer, voor eene verbeterde wijze, om *wollen goederen* te *vollen*, bestaande voornamelijk, in dezelve tusschen *zware rollen te persen* en te *wrijden*, in plaats van, zoo als thans algemeen geschiedt, te stampen of te slaan.

John Baptiste C. S., voor een middel om *loodwit te fabriceren*, bestaande in het lood in den staat van gewone hagel te brengen, dan deze in een bak met water te plaatsen en in eene heen- en weergaande beweging te brengen, waardoor de hagelkjes elkander tot poeder wrijven. Deze poeder, met het water vermengd zijnde, wordt het geheel aan de lucht blootgesteld. Het water uitgedampt zijnde, zoo is het overblijfsel *loodwit*.

Wijze van loodgieten in China.

Het vervaardigen der bladen lood, waarmede de Chinezen de Theekistjes van binnen bekleeden, gelijk dezelve in Europa worden ontvangen, geschiedt op eene hoogst eenvoudige wijze. De bladen lood worden niet gerold, geplet of geslagen, zoo als men wegens derzelver ongemeene dunheid zoude kunnen onderstellen, of derzelver oppervlakte mogt doen vermoeden, maar wordt in eens gegoten in den vorm, waarin wij ze zien. Twee werklieden worden daartoe gebezigd. De een zit op den grond met een grooten platten steen voor zich en met een anderen tilbaren vlakken steen aan zijne zijde; de andere arbeider staat naast hem, met het gesmolten lood. Zoodra nu deze gene eene hoeveelheid op den grooten steen heeft geworpen, zet de andere den tilbaren steen op het vloeijende lood en drukt het uit tot eene platte dunne plaat, welke vervolgens snel van den steen wordt weggenomen. Op dezelfde manier wordt eene tweede hoeveelheid lood op den steen gegoten en een soortgelijk loodblad vervaardigd. Deze bewerking gaat zeer snel. Naderhand worden de ruwe kanten afgesneden en de bladen aan elkander gesoldeerd. De heer Waddell, een Schot, die deze manier, om bladlood te maken, in China heeft bijgewoond, oefent dezelve tegenwoordig in Engeland uit, om dunne bladen zink, ten dienste van [illegible] te vervaardigen.

Te *Springfield* in [illegible] wordt [illegible] door middel van gaz verlicht. De opziger van dat gebouw heeft beproefd, om het ook door zijne woning verspreidde licht in de keuken aan te wenden, tot het koken en braden. De proeve is volkomen gelukt. Ziehier hoe men te werk ging. Eene kringvormig omgebogen gasbuis werd met onderscheidene gaatjes voorzien en te midden derzelve een te braden vleesch aan het spit geplaatst; daarop werd de buis aan gaz verbonden, en aangestoken, zoodat het braadspit ter zelfder tijd door eene menigte lichtjes werd omgeven, die een sterk brandpunt vormden. Ten einde de hitte te concentreren overdekte men den inzet met eene kegelvormige kap. Op dezelven kan men nog een' stoomverwekkenden ketel zetten, door middel waarvan de groenten enz. gekookt worden. Bij eene der genomene proeven, werd eene lamsbout in minder dan twee uren gebraden, hebbende dezelve een' uitmuntenden geur. Dit braad- en kookmiddel heeft bovendien nog het voordeels dat [illegible] gewone vuren, slechts een achtste gedeelte der brandstof behoeft. Men is thans bezig, om deze wijze van koken, die waarschijnlijk te eenigen tijd algemeen zal worden opgevolgd, te verbeteren.

ALLERLEI.

Men zal zich wellig herinneren, dat een uit Brasilië naar Engeland bestemd Engelsch oorlogsschip, *Thetis* genaamd, met goud en koopmanschappen ter waarde van 900,000 dollars beladen, zich voor Rio Janeiro, bij Kaap Frio, in de maand December 1830, tegen eene klippe [illegible] en zonk. Zoodra de tijding van dit ongeval in Engeland bekend werd, zond men den [illegible] kapitein [illegible] derwaarts, om pogingen tot herkrijging van de verloren schatten in het werk te stellen. Den 6den Maart 1832, dus 14 maanden na de scheepsramp der *Thetis*, kwam [illegible] met 11 officieren en 65 matrozen en werklieden, bij Kaap Frio aan. Het schip ankerde [illegible] niet ver van de plaats des ongevals verwijderde haven; een gedeelte der manschappen vervestigde zich buiten op den landtong en de overige, ten getale van 30 of 40, bleven in de nabijheid van het wrak. Het de middellijnlijke [illegible] Kaap Frio omringende eiland bestaat uit eene groote massa granietrots, die zich zestig Engelsche mijlen oostwaarts van Rio Janeiro in [illegible] zee uitstrekt. De inham, waar de *Thetis* was gezonken, vormt eene vierhoekige insnijding in de [illegible] en is 600 voet diep en even breed. In het rond verheffen zich granietrotsen van 200 voet hoogte. Deze inham is aan den vollen aandrang der Zuid-Atlantische zee onophoudelijk blootgesteld en in dien houdt beschikt [illegible] eene rusteloze branding. Het weder is zeer veranderlijk en het achtigwerf [illegible] weinige uren van volmaakte windstilte over tot [illegible] orkanen. Weinige zeegezigten [illegible] zijn [illegible] verlooren [illegible] grootsch als deze inham, wanneer [illegible] zee [illegible] plaast. De werkzaamheden der duikers moesten dikwijls [illegible] wanneer het weder stormachtig werd; de ongebroken golving maakte

buitendien de verrigting der duikerklok hoogst gevaarlijk. Zoodra de toebereidselen gereed waren, begaf Kapitein *de Rooy* zich naar de diepte en naar den grond der zee, waarvan hij dagteekening, ligging en grootte der bedekkende zandbanken, die door de branding der zeeuwen de plaats, waar de edele metalen lagen, verborgen hebben. Deze strandmassa moest eerst weggenomen, uit drabberig geruimd worden alëer men den schat kon genaken; dit was geene geringe moeite, want de gewelig zware golfslag ondersteund door losgebroken gedeelten van het wrak, hadden de rondom en over de *Thetis* te zamen gerolde graniet blokken wigsgewijze in elkander gedreven: goud, zilver, ijzen en stukken hout alles lag als een bejaard vermaagd. Daarenboven hadden de duikers veel te lijden van den onaangenamen stank van faulende dierlijke voorwerpen. Het allereerst bevonden zij het bovengedeelte des wraks op te ruimen, daarna achtervolgens de ratelrokken los te maken, en op zijde te werpen; men begon met de kleinste stukken en zoo al voorts, tot dat men eindelijk ook de zwaarste meester was. Sommige derzelven wier wegruiming den vermetelen ondernemers onbeschrijfelijke krachtsinspanning koste werden geacht eene zwaarte te hebben van omtrent 1300 centenaars. De gevaarlijke expeditie werd met den gelukkigsten uitslag bekroond. Den 24sten July 1832 was men zoo ver gevorderd, dat alle verdere pogingen gevoeglijk konden worden opgegeven, vermits *omtrent zestreede* gedeelten van den schat geborgen waren, met welke de *Algerine* den 27sten Augustus naar Rio Janeiro vertrok. Het klimaat was voor de expeditie gunstig geweest; hebbende de magtschap slechts weinig ziekelijkheid, en bij de laatsten arbeid op den grond der zee veelor niemand het leven. Enkmaal slechts dreigde hen gevaar. Een walvisch, naderde de duikers en kwam bijna met den duikertoestel in aanraking, doch gelukkiglijk veranderde het dier van koers, en het bij de stoutmoedige stuiten slechts verontrustende schrikaanjagende ontmoeting met dezen reusachtigen bewoner der diepte.

Extraordinaire Beurs te Amsterdam.

DINGSDAG den 4den September.

	Laatste Prijs	Hoogste Prijs	Laagste Prijs		Laatste Prijs	Hoogste Prijs	Laagste Prijs
Werkel. schuld 2½	51 5/16	51 5/8	51 5/16	Cert. dito 1831 5	97 3/8	97 11/16	
Dito dito 5	97 5/8	98	97 7/8	Obl. te Londen 5			
Negotiede dito				Certif. te Hamb. 5			
Kasbill. 2½	21 1/16	21 1/8	21 1/16	Inschrijv. Assig. 6	67 5/8	67 3/4	
Amort. Syndic. 4	89 3/8	89 1/2	89 3/8	Certificat. dito 6	67 5/8	67 3/4	
Dito dito 2½	71 7/8	71 7/8	71 7/8	POLEN.			
Schepbrieven 5	100			Kand. Loot. f 300.			
Obligatien 5	100	100 1/8		PARIJSEN.			
Leening 1826 6				Dito dito R. 30.	101 5/8	102	
Negotiede dito				COPENHAGEN.			
Certificat. 5				Dito dito f 100.			
Dito 2½	73			Dito dito f 250. 4			
Inschrijv. 5				Metalliek 5	97 1/8	97 1/8	97 1/8
Dito dd 12 Aug. 5	90			Dito Londen 5			
SPANJE.				Dito 2½			
Certificat. Amst. 5	40	39	38	Obl. Gal. & C. 5			
Dito f 1000 5	25	26	24	Dito 4			
Uitgest. 5 pCt Sch. 5	12	12	12	Obligation. 2½			
Oort. Bons Land. 5	39	40	40	Ween. Bankact. 5			
Dito Nat. 5				DENEMARKEN.			
Certificat. L & B 5				Certificat Lond. 5			
Dito Fonds de C. 5	87	87 1/4		Bankactien			
Leen. Lond. B. 5				Dito Rothschild. 5	78	77	
Belgien				GRIEKENLAND.			
Obl. Hope 5	103			Dito te London 5			
Dito dito 2½	103						

Breda den 7 Sept. 1834. C. W. PAPE, Pzz.

AMORTISSARTE-SYNDICAAT.

ADMINISTRATIE DER DOMEINEN, WEGEN EN VAARTEN.

De Agent van het Domein te Breda, zal, op Woensdag den 17. September 1834, 's morgens ten 10 uren, ten huize en herberge van *Jan van Alphen*, in den Zandberg, buiten de Ginneksepoort aldaar, ten overstaan van den Burgemeester van Terwijnen, publiek uitbesteden:

1. Het VERVEREN van 150 Roeden, uitmakende STRAATMEST van de Kwekerijen van het Lisboschje, onder 's Prinsegaard.
2. Het VERVEREN van gemelde kwekerijen STRAATMEST met het BEHEUVELEN van deze geheele kwekerijen PLAGGEN of GRASTURF.
3. Het VERVEREN van 20 kubiek ellen STRAATMEST, van de stallen van het Mastbosch aan de Prinsenlaan.
4. Het VERVEREN van 250 kubiek ellen STRAATMEST, van de stallen van het Mastbosch aan de Prinsenlaan.
5. Het VERVEREN van gemelde kwekerijen STRAATMEST met het BEHEUVELEN van deze geheele kwekerijen PLAGGEN of GRASTURF.
6. Het VERVEREN van 1,6644 pCt. GROND, in het Park bij het Verbrandhuis, bevens het Ginneksche in het Mastbosch.
7. Het VERVEREN van 1,6644 pCt. GROND, in het Nieuwbosch, aanpalende de Nieuwe Prinsenlaan.
8. Het VERVEREN van 1 honderd pCt. GROND, in het Annabosch.

Breda, den 1sten September 1834.

De Agent voornoemd,
M. SMITS.

*** Bij den Stadsdrukker en Boekhandelaar W. A. OUKOOP te *Breda*, is heden, van de pers gekomen en alom aan de talrijke Inschrijvers verzonden:

CANNABICH'S LEERBOEK DER AARDRIJKSKUNDE, door JAN J. F. WAP, *Leeraar aan de Kon. Milit. Akademie*, enz. I. Deel; waarin, onder anderen, voorkomt: eene uitvoerige beschrijving van *Nederland*, na 1830. Prijs, buiten Inteekening, ... f 3,00.

Dit werk wordt niet in Commissie verzonden.

Nog worden bestellingen aangenomen tot den 1. October aanstaande, op het R. K. JAARBOEK *voor het Koningrijk der Nederlanden*; uit hoofde van de buitengewoon groote aanvrage, zal dit werkje buiten inteekening, hoogstwaarschijnlijk, niet te verkrijgen wezen.

ZEER GOEDKOOPE AANBIEDING.

Den nog overig zijnde handel der Encyclopedie van DE TAFEREELEN VAN DE STAATS-OMWENTELING IN FRANKRIJK, *beginnende met de geschiedenis van den eersten oorsprong der Fransche Monarchie, tot de groote Staats-omwenteling en verheffing van* NAPOLEON *tot Keizer, voorts tot* LODEWIJK XVIII, *en tot den tegenwoordigen tijd van* KAREL X. Met 184 zeer fraaije uitgelaande kopere platen en portretten, 2de druk, in 28 deelen en register te zamen in 30 banden kompleet in gr. 8°.

Dezelve zullen aan den geringen prijs van f 15,00, (in plaats van f 55,80) aan de eerstaanvragenden worden afgenomen, door de Boekhandelaren JOH. NOMAN EN ZOON, te Z.-Bommel en alom.

*** Door DE MUINCK & WIJNANDS, Boekdrukkers en Boekhandelaren te *Schiedam*, is alom verzonden:

H. VAN DER SPROOT, UREN VAN AANDACHT, Godsdienstige Overdenkingen voor Christelijke Belangezienen in den tegenwoordigen tijd. à 80 Cents.

Ook is bij hen ter pers en zal met den meesten spoed worden uitgegeven:

1°. VADER ANSELMUS of het *Kanunikland*.

2°. DE BELEGERING VAN *GOZZO*, een Historisch Tafereel uit den Turkschen Oorlog, door den Schrijver van Fortunato Cicala, naar het Hoogduitsch.

*** Bij de Uitgevers dezer is verkrijgbaar:

I. Vervolg der Kaart van de Grensscheiding tusschen het GOED-NEDERLAND en de BELGISCHE PROVINCIEN, onder de directie en volgens het Topographische Systema van den Generaal-Majoor en Directeur der Militaire Verkenningen J. E. VAN GORCUM; bevattende de grensscheiding aan de zijde van *Limburg*. . . . . f 5,00

II. ENCYCLOGRAPHIE DES SCIENCES MEDICALES. Réimpression générale des ouvrages périodiques, sur ces sciences, publiés en France, chaque volumet . . . f 2,70

III. DICTIONNAIRE PITTORESQUE *D'HISTOIRE NATURELLE*, et *des Phénomènes de la Nature*, contenant l'Histoire des Animaux, des Végétaux, des Minéraux, des Météores, des Principaux Phénomènes Physiques et des Curiosités Naturelles, avec du détail sur l'emploi des productions des trois règnes dans les usages de la vie, les arts et métiers et les manufactures. Rédigé par une société de Savans et de Naturalistes, sous la direction de M. Guérin, Membre de la Société d'Histoire Naturelle de Paris, auteur de l'Iconographie du Règne Animal de Cuvier, l'un des auteurs du Dictionnaire Classique d'Histoire Naturelle, de l'Encyclopédie Méthodique, etc. Les planches seront imprimées sur papier collé, afin de laisser aux amateurs la faculté de les colorier eux-mêmes.

Conditions de la Souscription.

Le *Dictionnaire Pittoresque d'Histoire Naturelle et des Phénomènes de la Nature* sera publié par cahiers de 6 feuilles, contenant chacune 6 planches, chaque planche à 6 sujets.

Il paraîtra un cahier par mois. Plusieurs cahiers ont déjà paru.

L'ouvrage entier formera 4 volumes de 80 à 90 feuilles chacun, et sera orné de 400 planches gravées sur acier, représentant au moins 5000 sujets divers, relatifs à l'histoire naturelle et aux phénomènes du globe, et dessinées par M. DE SAISON.

Prix: Franc de port dans les villes.

Chaque Cahier, de 6 livraisons, et de 6 planches de Figures COLORIÉES à f 1,30.

Chaque Cahier des mêmes Livraisons et planches, également en NOIR à 80 Cents.

Te BREDA bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.